

POSUDEK OPONENTA RIGORÓZNÍ PRÁCE

Jméno rigorosanta:	Mgr. Marek Svoboda
Téma práce:	Újma na přirozených právech člověka
Rozsah práce:	143 stran vlastního textu, 326 075 znaků (dle prohlášení)
Datum odevzdání práce:	září 2017

1. Aktuálnost (novost) tématu

Zvolené téma lze považovat především za aktuální. Aktuálnost tématu je podtržena nejen nedávnou rekodifikací soukromého práva, která v rámci celkové antropocentrické orientace nového kodexu klade na ochranu přirozených práv člověka náležitý důraz; důležité je zmínit také stále větší povědomí široké veřejnosti o této problematice a rovněž tak některé judikáty z poslední doby, týkající se především osob tzv. „mediálně známých“.

Hodnocení oponenta: Výběr tématu hodnotím na základě uvedeného kladně. Zpracování tohoto tématu je schopno osvědčit, zda si rigorózanť osvojil teoretické poznatky založené na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje, zvládnutí jejich aplikace a zda má dostatečně rozvinuty schopnosti k samostatné tvůrčí činnosti.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

K problematice, kterou rigorózanť zpracovává, lze čerpat z bohaté literatury, ať už monografické, sborníkové či časopisecké. To do jisté míry ulehčuje zpracování tématu. Na stranu druhou je však třeba podotknout, že autor se v rámci tohoto tématu nemůže obejít bez důsledné práce s judikaturou soudů všech stupňů a též soudu ústavního i ESLP – to naopak náročnost zpracování zvyšuje. Dále je třeba upozornit, že práce je prochnuta četnými právně-filosofickými přesahy, pokud jde o základní přístupy ke zpracovávanému tématu. To rovněž zvyšuje náročnost na zdařilé zpracování tématu. Konečně se autor nemůže omezit pouze na analýzu de lege lata, nýbrž musí zkoumanou problematiku zasadit do širšího soukromoprávního rámce.

Hodnocení oponenta: Náročnost zvládnutí těchto teoretických otázek, jakož i prokázání praktických znalostí z dané specifické oblasti, při čemž lze čerpat z bohaté literatury, jak monografické, tak časopisecké, odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

3. Formální a systematické členění práce

Po formální stránce je práce členěna do osmi kapitol (k čemuž je třeba přičíst úvod a závěr). Již při pohledu na obsah práce je zřejmé, že autor téma zpracoval do velké hloubky, pečlivě a s důrazem na systematické členění. Tak kap. první je věnována pojmovému vymezení přirozených práv člověka jejich právně-teoretickému i právně-filosofickému ukotvení v právním řádu. Stranou nezůstává ani mezinárodní aspekt. V kap. druhé se již autor věnuje odpovědnosti za neoprávněný zásah do přirozených práv, čímž začíná těžiště celé práce – navazující kap. 3 a 4 se zabývají jednotlivými právy, kap. 5 pak doplňuje problematiku smluvního omezení náhrady újmy na přirozených právech člověka. V kap. 6 se autor věnuje problematice přiměřeného zadostiučinění, v kap. 7 pak právu na náhradu nemajetkové újmy a v kap. 8 související problematice bezdůvodného obohacení. V závěru pak své poznatky přehledně shrnuje a vyslovuje vlastní hodnocení.

Pečlivost zpracování tématu a důkladnost vyplývají především z toho, že každá z uvedených kapitol se dále dělí na množství menší podkapitol. To autorovi umožňuje věnovat se jednotlivým dílčím problémům, aniž tím utrpí přehlednost práce vůči čtenáři.

Oponentské hodnocení: Systematika práce odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu, a to ohledně logické stavby, hloubky zpracování tématu i použitých právně-hermeneutických metod.

4. Vyjádření k práci

Jak již bylo uvedeno, práce vyniká především podrobností zpracování vymezeného tématu. Dalším kladem práce jsou četné právně-teoretické a právně-filosofické přesahy (zejm. kap. 1.1, 1.4.2.2, 2.1.2 atd.) a rovněž solidní práce s relevantní judikaturou, ať už jde o judikaturu tuzemských soudů či ESLP. Kladně lze rovněž hodnotit závěr práce, který obsahuje přehledné shrnutí autorových poznatků i návazné hodnocení.

K práci lze však uvést také některé výtky. Předně je třeba podotknout, že autor prokázal pouze omezenou schopnost práce se zahraniční literaturou, resp. se zahraničními zdroji. Ze seznamu použitých zdrojů totiž plyne, že autor pracoval pouze s jedním cizojazyčným článkem. Jistěže autor práci necílil jako komparační, pohybuje se pouze v rámci národního právního řádu, avšak i tak mohl alespoň stručně nastínit problematiku z pohledu některé zahraničních (evropských) úprav. Jeden zahraniční zdroj je považován za nedostatečný již i v práci diplomové, tím spíše to platí o práci rigorózní.

Za diskutabilní lze považovat autorovy úvahy na s. 17 o právní nezávaznosti rozsudků ESLP. K tomu srov. zejm. § 119 zák. č. 182/1993 Sb., o ústavním soudu, dále § 342 a násl. zák. č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních; v literatuře pak např.: Petrov, Jan. Působení judikatury ESLP na národní právní řády: Role vnitrostátních orgánů. In *Jurisprudence*. č. 1/2016, s. 25 a jeho úvahy ohledně čl. 46 Úmluvy. Nepřesná je rovněž pasáž na s. 35-36, kde se autor zabývá možnostmi uplatnění práva na ochranu osobnosti v souvislosti se smrtí člověka. Kromě tří jím uvedených situací totiž lze upozornit ještě na § 1475 odst. 2 OZ, v němž zákonodárce předvídá situaci, kdy právo již bylo uplatněno u orgánu veřejné moci (soudu) nebo uznáno, aktivně legitimovaná osoba však zemřela před tím, než bylo ve věci rozhodnuto.

Dále je třeba upozornit, že autor mohl v úvodu poněkud pregnantněji vyjádřit cíl práce (snad za něj lze považovat: „*předložení co nejdetailnějších poznatků o přístupu zejména českého soukromého práva k ochraně přirozenoprávních hodnot*“ a „*nabídnout, a to skrze provedení analýzy co nejširšího spektra pramenů, co nejkomplexnější systematický/ch/ rozbor komponentů právního ochranného systému, jehož předmětem jsou zmíněné hodnoty, které se vyskytují na těch nejvyšších příčkách hodnotového žebříčku každé civilizované společnosti*“ a konečně „*předložit popis právní ochrany hodnot lidství v českém prostředí*“). Takto formulovaný cíl práce – měl-li by být beze zbytku dodržen – ovšem skýtá značné riziko popisnosti celé práce a malý prostor pro vlastní autorův tvůrčí přínos. Zde je dlužno dodat, že autor se neomezil na prostou deskripci a připojil četné právně-teoretické i právně-filosofické přesahy (srov. výše) a dále na mnoha místech práce vyslovuje svá vlastní hodnocení (srov. např. s. 22, 28, 38, 43, 50, 55, 56, 59, 68, 83, 84, 86, 89, 91 atd.).

Konečně lze uvést také výtky formálního charakteru. Přehlednost práce poněkud snižuje fakt, že autor užívá označení „úvod“ jak pro samotný úvod celé práce, tak v rámci jednotlivých podkapitol, a to i na různých úrovních dílčího členění (např. 1.3.2.1, 1.4.2.1., 3.2.1 atd.). Zde se jako vhodnější jeví jiné označení těchto dílčích kapitol. Autor nerozlišuje mezi spojovníkem (-) a pomlčkou (–), nesprávně užívá spojovník tam, kde by měla být užitá pomlčka (např. již v obsahu, v seznamu zkratk a v textu např. na s. 3, 6, 31, 36, 57, 64 atd.). Autor není zcela konzistentní v systému zkracování právních předpisů. Na stranu jednu zkracuje TisZ, avšak na stranu druhou

zkracuje OBZ (prvně uvedenému způsobu by odpovídalo ObZ). Rovněž nevhodné je označení „starý zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník“. Nejde zde o „starý zákon“ a contrario „nový zákon“. Autor dále nevhodně začíná některé věty zkratkou (např. s. 5, 6, 7, 8, 10, 19, 20 atd.). Chybí úhozy mezeríku v datech (např. v pozn. pod čarou č. 46 a 47).

V práci lze nalézt překlepy, nevhodné stylistické obraty či vadnou interpunkci. Tak na s. 1 „co nejkomplexnější systematických rozbor“; s. 2 „Vzhledem nastíněnému zaměření této práce, k jednomu z ochranných práv zmíněného katalogu, bude má pozornost upnuta ve větším rozsahu.“; s. 2 „(...) právu byl svěřen obzvláště obtížný úkol, když má svým uvedením do praxe zajistit skrze objektivně projevená kritéria obnovení spravedlivého uspořádání právních poměrům (...)“; s. 3 „Přirozenopravní teorie (...) je právně filosofickou myšlenkou“; s. 3 „uplatňování bezbřehého a bezhodnotového právního pozitivismus“; s. 4 „Takovou spoluexistence přítomnosti práva pozitivního“; s. 4 „k naším západním sousedům“; s. 4: „Spolkový ústavní soud SRN se zde právě formuloval své stanoviska ke vztahu přirozenopravního koncepce“; s. 5 „PPČ se oproti jinými skupinám“ s. 5 „Takovými jejich specifiky se bude v následujících řádcích zabývat“; s. 5 „nezakládá, a Proto“; s. 6 „bytostí- Lze tedy“; s. 8 „Dále je problematiky ochrana PPČ“; s. 10 „projevem takovy újmy je negativní následek“; s. 10 „sehrávají klíčovou roli v rámci právního ochranné systému“; s. 10 „a jejího individuální uplatňování“; s. 10 „zpravidla interdisciplinární definicí“; s. 11 „Evropská úmluva o ochraně lidských práv publikovaná jako vyhl. č. 2009/1992 Sb. m.s.“; s. 12 „má u takové specifického předmětu definice“; s. 13 „Obsahovým vymezením jednotlivé osobnostní složky, se taková osobnostní složka stává automaticky předmětem ochrany osobnosti člověka v její celistvosti“; s. 14 „Lze proto tedy hovořit“; s. 14 „Jde tedy o kategorii zahrnující osobností hodnoty“; s. 14 „řadíme osobnostního hodnoty psychologického charakteru“; s. 14 „Na základě uvedené základní dělby povahy osobnostních hodnot, lze stručně osobnost člověka popsat jako (...)“; s. 14 „včetně je konstituce“; s. 15 „osobnostní hodnoty společenské charakteru“; s. 15 „řazení do odlišných podkategoriích“; s. 15 „ostatně jako již bylo v této práci sděleno“; s. 16 „vyplývají ze zvláštností charakteristických pro dané právního odvětví, jehož jsou součástí“; s. 16: „mezi příslušnými ustanoveními Úmluvy a ustanovení zákona ČR“; s. 17 „je ESLP svými právními názory zapracovaných v svých rozhodnutích“; s. 17 „Tímto neformální respektem“; s. 17 „nastavuje ESLP standart“ (správně: *standard*); s. 17 „je ze strany vnitrostátní soudu“; s. 18 „bývá využíváno v oblasti snahy o poskytnutí ochrany PPČ využíváno poměrně často“; s. 18: „ve 19, 7 % a k neoprávněnému zásahu do práva na život došlo v 5. 63 % (tečka místo desetinné čárky, úhoz mezeríku za celým číslem); s. 18: „směřuje vůči členskému státy Rady Evropy“; s. 19-20: poslední odstavec na s. 19 a první dva odstavce na s. 20 mají jinou velikost písma než zbytek textu; s. „poskytuje absolutní ochranu v podobě absolutního zákazu jakéhokoliv jeho suspendování, což platí téměř za všech okolností“ (smysl věty: absolutní ochrana, absolutní zákaz, avšak platí „téměř za všech okolností“); s. 19 „lze najít v LZPS jedinou výjimkou“; s. 19 „suspendování života člověka“ (styl: suspendovat = dočasně zbavit úřadu, hodnosti nebo dočasně zrušit platnost něčeho, potlačit“); s. 19: „V této souvislosti lze najít v LZPS jedinou výjimkou, která umožňuje suspendování života člověka, a to pouze jako formou uloženého trestu za činy spáchané ve válce.“ (věcná chyba: toto je uvedeno v LZPS?); s. 20 „pro tuto skupinu PPČ znamená, že mohou být ze strany státní moci dočasně pozastavená nebo omezená“; s. 20 „prostřednictvím tzv. bezpečností klauzule“; s. 21: „přičemž jako právo na život, tak i právo na zdraví“; s. 21 první odstavec jiná velikost písma než zbytek stránky; s. 21 autor zmiňuje několik výjimek z ochrany práva na život, na s. 19 ovšem hovoří pouze o výjimce jediné; s. 21 „ochranu základních hodnot lidství jako jsou lidský život a důstojností člověka lze řadit také“; s. 21 „tělesná bezpečnost“ (???; citovaný čl. 5 Úmluvy stanoví „osobní bezpečnost“); s. 21 „bylo navázána ochrana“; s. 21 „Právě hodnota osobní bezpečnosti musí chráněna v kontextu individuální svobody jednotlivce.“ (ve větě chybí „být“); s. 22 „Také některá práva spadající do poslední uvedené skupiny vykazující přirozenopravní znaky.“; s. 23 „Ochrana uvedených přirozených práv je zakotvená“; s. 24 „Je tedy v zájmu každé lidské bytosti vysoce

žádoucí aby ochrana PPČ prozařovala celý m právní řád“ (+ *chybí čárka před „aby“*); s. 24: „který je zvláštním soudním orgán“; s. 24 „K naplnění takového svého ochranného poslání využívá ÚS ČR jak výše uvedené oprávnění, tak i formou rozhodování o ústavních stížnostech.“; s. 25: „Oproti jiným komplementům tohoto právní ochranného systému“.

Takto by bylo možno pokračovat napříč celou prací. Je však nutno konstatovat, že množství překlepů a stylistických nedostatků je enormní již na těchto prvních 25ti stranách práce. Tato pochybení se v práci vyskytují v tak velkém počtu, že je již nelze chápat jako ojedinělé lapy, nýbrž se táhnou napříč celou prací, výrazně snižují čtenářův komfort a rovněž tak značně snižují celkovou hodnotu celé práce. **Domnívám se, že práce v této jazykové a formální podobě, s tak velkým množstvím jazykových a stylistických lapsů, neměla být vůbec odevzdána – tím spíše, že se jedná o práci rigorózní, která musí být z tohoto pohledu nutně posuzována přísněji, než práce diplomová. Vedle toho dodávám, že autorův styl dlouhých a překombinovaných vět je pro čtenáře obtížně čitelný, mnohde právě délka vět a množství různých vazeb v nich obsažených vede k výše uvedeným stylistickým lapsům.**

Po stránce obsahové práci hodnotím jako zdařilé a především podrobné zpracování tématu, byť s výše uvedenými nepřesnostmi. Celková hodnota práce je bohužel značně snížena (zbytečnými) formálními nedostatky uvedenými výše. Vzhledem k množství těchto nedostatků uzavírám, že po jazykové a formální stránce práce nesplňuje požadavky kladené na práci rigorózní, a proto ji k obhajobě nedoporučuji.

Automatická kontrola shody provedená přes systém Theses.cz generuje dokument o 952 stranách představující 24 srovnávaných dokumentů. Zvláštní zmínku je třeba učinit k prvním třem z nich, kde je míra shody 8 %. To je více, než v současné době standardních 5%. Při podrobném rozboru těchto dokumentů bylo zjištěno, že jde o elektronické verze rigorózní diplomové práce na téma „Teorie a praxe prostředků ochrany osobnosti“. Zvýšená míra podobnosti (nad standardních 5 %) je tudíž dána částečnou shodou zkoumané problematiky. Je však třeba uvést, že v žádném případě nelze na podkladě výsledku kontroly Theses.cz hovořit o tom, že by autor celé pasáže své diplomové práce přebíral do práce rigorózní. Shodné jsou pouze krátké úryvky, jako jsou některé dílčí nadpisy, odkazy na zákonná ustanovení, na literaturu apod. Nakolik je v lidských silách takový dokument prostudovat v souvislosti s hodnocením práce, lze konstatovat, že v žádném z dalších srovnávaných dokumentů (tj. od č. 4 do č. 24) nepřesahuje míra shody 5 % a zkoumané shody se opět týkají pouze např. názvů právních předpisů a jejich citací, či legálních definic, které z povahy věci musí být shodné, stejně, jako citace relevantní judikatury.

Na základě výsledků automatizované kontroly tedy nelze učinit závěr, že by autor při tvorbě práce nepostupoval *lege artis*.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce je uveden výše. Autor tento cíl splnil.
Samostatnost při zpracování tématu	Autor při zpracování zvoleného tématu prokázal schopnost samostatné práce, a to zejména pokud jde o literaturu a judikaturu.
Logická stavba práce	Logická stavba práce je již zhodnocena výše a lze ji hodnotit jako zdařilou.
Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací	Autor pracuje s literaturou řádně a průběžně na ni odkazuje. Seznam použité literatury je přehledný. Ze seznamu vyplývá, že autor pracoval s cca sedmdesáti publikacemi, ať už monografického či časopiseckého charakteru, včetně množství

	elektronických zdrojů a rovněž s judikaturou (cca 55 juskátů). To je naprosto dostačující pro požadavky kladené na práce tohoto druhu. Je však třeba připomenout výtku ohledně cizojazyčné literatury uvedenou již výše.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Autor téma zvolené v názvu rigorózní práce zpracoval co do podrobnosti způsobem odpovídajícím požadavkům na práce tohoto druhu. Lze tedy uzavřít, že autor zvolené téma zpracoval a vyčerpал dostatečně (srov. již výše).
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je po formální stránce přehledná. Velikost písma i jeho rozpal je standardní, počet úhozů pravděpodobně odpovídá průměrné normostraně. Formální výtky jsou uvedeny již výše. Lze uzavřít, že úprava ještě odpovídá požadavkům kladeným na práce tohoto druhu.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň práce je podprůměrná a je podrobně hodnocena výše. Množství jazykových a stylistických lapsů je tak velké, že odůvodňuje nedoporučení práce k obhajobě.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

6.1 Připomínky – viz výše v rámci podrobného hodnocení

6.2 Otázky k zodpovězení při obhajobě:

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Závěrem lze konstatovat, že předložená rigorózní práce nesplňuje formální (jazykové) požadavky kladené na rigorózní práce, a proto nedoporučuji její přijetí k ústní obhajobě.
------------------------------------	-------	---

V Praze dne 14. 11. 2017

---

doc. JUDr. Ondřej Frinta, Ph.D.
oponent rigorózní práce